

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового та аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісомисливське господарство
рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність Н4 Лісове господарство

шифр і назва

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна
медицина

шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10 від 25 червня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лісомисливське господарство
Викладач (-і)	Коляджин Ігор Федорович
Контактний телефон викладача	067-342-09-72
Е-mail викладача	Igor.kolyadzhin@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити Є КТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультування проводиться за розкладом консультацій викладача, який розміщений на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>«Лісомисливське господарство» вивчається у вищих навчальних закладах для формування у аспірантів теоретичних знань і практичних навиків в: правилах полювання; термінах полювання; організації полювання; промисливське спорядження, трофеї та продукцію полювання, поточному обліку мисливських тварин; підготовці та проведенні мисливського впорядкуванні та техніки безпеки, першої допомоги і етики на полюванні. Отримання знань з дисципліни «Лісомисливське господарство» з ведення мисливського господарства отриманих аспірантами при освоєнні навчальної програми буде використане у проведенні науково-дослідній роботі та пізнанні поведок мисливських тварин в умовах досліджуваних об'єктів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей як цілісної системи знань, умінь, навичок і цінностей (поведінкових установок), необхідних для здійснення професійної діяльності в умовах реалізації концепції вивчення, узагальнення і систематизація ключових понять та способів ефективного використання накопичення практичних знань в галузі лісомисливського господарства</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є формування необхідних теоретичних, практичних та методологічних знань про:</p> <ul style="list-style-type: none"> -правила полювання, документи мисливця і їх оформлення, -способи і види полювання, -мисливське спорядження, -облік мисливських тварин, -мисливське собаківництво, 	

- лісомисливське впорядкування,
здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
- ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісомисливського господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісомисливського господарства.

Результати навчання.

РН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісомисливського господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісомисливського господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов;

РН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практичні	12
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий

Перший	Н4 Лісове господарство	Перший	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота .
Тема 1. Предмет, завдання та історія розвитку лісомисливського господарства.		2	1	5
Тема 2. Правила полювання, документи мисливця та їх оформлення.		2	1	5
Тема 3. Мисливська зброя, мисливське спорядження, капкани і самолови.		2	1	5
Тема 4. 5. Види і способи полювання.		2	1	5
Тема 5. Методи обліку мисливських звірів і птахів.		2	1	5
Тема 6. Лісомисливське впорядкування.		2	1	10
Тема 7. Мисливське собаківництво.		2	2	5
Тема 8. Заходи з охорони і розведення мисливських тварин.		2	2	10
Тема 9. Техніка безпеки, перша допомога і етика на полюванні.		2	2	10
ЗАГАЛЬНА:		18	12	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Поточний контроль на практичних заняттях – до 40 балів за семестр; поточний контроль на лекціях – до 10 балів семестр; контроль (екзамен) – до 50 балів. Сумарний підсумковий контроль – до 100 балів (сума балів за семестр: поточний контроль на практичних і лекційних заняттях та самостійної роботи).</p> <p>Шкала оцінювання: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protseesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protseesu.pdf</p>			
7. Політика навчальної дисципліни				
<p><i>Академічна доброчесність</i> дотримується при вивченні дисципліни. Зокрема не допускається списування під час проведення поточних та підсумкових контрольних заходів, самостійного виконання навчальних завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Вимагається застосування посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і</p>				

джерела інформації.

Відвідування занять є обов'язковим. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю, а з іншої причини – у вигляді співбесіди. Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. У випадку пропуску більше 50 % часу аудиторного навантаження студент не допускається до іспиту.

Неформальна освіта. Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>). Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Результати навчання, які отримані у неформальній освіті, враховуються при оцінюванні самостійної Роботи студентів з відповідних дисциплін.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Звірі західних областей України / К.А.Татарінов / Матеріали для вивчення, м. Київ АН УРСР 1956- 186 с.
2. Книга мисливця / М.В. Шадура, І. М Шейгас, А. М. Шадура, М. О. Мироненко / Державний комітет лісового господарства України м . Львів, 1998-179 с.
3. Лісомисливське господарство України: навч. посіб. / Ю. С. Шпатик, І.Ф. Коляджин / ПНУ ім. В. Стефаника - м. Івано-Франківськ; «НАІР»2020 ст. 316.
4. Мисливознавство : навч. посіб. / В.Д.Бондаренко, К. А.Татарінов, М.В.Чернявський м.Київ РНМК ВО, 1993 ст. 197.
5. Мисливознавство: навч. посібник / Ф. І. Гузій, І. Д. Іванюк, В. М. Кусік, П. Б. Хоєцький/ ЖНАТУ м. Харків ФОП Озеров Г. В. 2017 ст. 276. 6. Мисливські трофеї :монографія / В.Д. Бондаренко, І.В.Делеган, В.Г. Мазепа, М.П.Рудишин м. Київ, ІЗМН, 1996-104с.

Допоміжна

1. Bobiatynski I, Nauka łowiectwa / Ignacy Bobiatynski: [we 2 tomach]. — Wilno drukiem J. Zawadykiego, 1825.- Т. 11.-360 s.
2. Dzerowicz W. Podręcznik prawny w sprawach lasowych, polowych, łowieckich i o rybołówstwie / Wiktor Dzerowicz — Lwów: Gubrynowicz i Schmidt, 1898. — 236s.
3. Kamocki S. Podręcznik łowiectwa/ Stanisław Kamocki, • Warszawa Świat, 1935, — 240 s.

4. Ostrorog J. Myśliwstwo z ogary Jan Ostrorog. — Kraków : Drukarnia Ł, Kupisza, 1649. — 91s.

5. Podręcznik dla dzierżawców polowań ł' Hegendorf. — Warszawa : Lowiec Polski, 1909, — 335 s.

6. Sztolcman J, Łowiectwo, podręcznik dla szkół leśnych i rolniczych / Jan Sztolcman — Warszawa Gazeta rolniezas 1918. — 376 s.

7. Матеріали мисливського впорядкування ДП «Брошнівське лісове господарство» м. Львів 1912- 287 с

Інформаційні ресурси

1. Державне агентство лісових ресурсів України. – [Електронний ресурс].
Доступний з <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index>

2. ДСТУ 3404-96 Лісівництво. Терміни та визначення.
<https://www.twirpx.com/file/593498/>

Викладач, доцент

І.Ф. Коляджин

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового та аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісоуправління та планування

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність Н4 Лісове господарство
шифр і назва

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина
шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10 від 25 червня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лісоуправління та планування
Викладач (-і)	Коляджин Ігор Федорович
Контактний телефон викладача	067-342-09-72
Е-mail викладача	Igor.kolyadzhin@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити Є КТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Лекції і практичні заняття, що проводиться за розкладом викладача, який розміщений на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Лісоуправління – це комплекс заходів, спрямованих на ефективне використання, охорону, захист та відтворення лісових ресурсів для забезпечення екологічної стабільності та економічного розвитку.</p> <p>Основними компонентами лісоуправління є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • правові та організаційні засади регулювання лісових відносин; • системне планування і контроль за лісокористуванням; • заходи збереження та відновлення лісових екосистем. <p>Функції лісоуправління охоплюють комплексні заходи з регулювання лісокористування, захисту та планування розвитку лісового господарства</p> <p>Лісоуправління є ключовим елементом сталого розвитку лісового господарства. Воно спрямоване на збереження та ефективне використання лісових ресурсів, охоплюючи правові, економічні та екологічні аспекти. Розвиток сучасних методів управління, впровадження цифрових технологій і вдосконалення законодавчої бази забезпечують ефективну реалізацію лісової політики.</p> <p>Планування лісового господарства є важливим елементом сталого управління лісами, оскільки дозволяє збалансувати економічні інтереси, екологічні вимоги та соціальні потреби. Використання сучасних методів планування, таких як ГІС-аналіз, математичне моделювання та адаптивне управління, сприяє ефективному використанню та збереженню лісових ресурсів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей як цілісної системи знань, умінь, навичок і цінностей (поведінкових установок), необхідних для здійснення професійної діяльності</p>	

в умовах реалізації концепції сталого розвитку при якому ліс використовується без надуживання, зберігаючи його цілісність і самовідновлюваність. Управління лісами і їх використання проводиться з такою інтенсивністю, яка забезпечує збереження природного біорізноманіття, високу життєздатність, продуктивність, здатність до відновлення; можливість виконувати лісом зараз і в майбутньому екологічні, економічні і соціальні функції на місцевому, національному і глобальному рівнях.

Основними цілями вивчення дисципліни є формування необхідних теоретичних, практичних та методологічних знань про:

- концепцію управління лісами та планування лісгосподарської діяльності;
- механізми і принципи лісоуправління та планування;
- перспективи розвитку інновацій і цифрових технологій у лісовому господарстві відкривають нові горизонти для ефективного управління лісовими ресурсами, збереження лісових екосистем та забезпечення сталого розвитку лісового сектора. Впровадження новітніх технологій планування дозволить підвищити продуктивність лісової галузі, знизити екологічні ризики та сприяти збереженню біорізноманіття в умовах змінного клімату.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.
- СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.
- СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.

Результати навчання.

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати

ефективність і результативність діяльності.				
РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов;				
РН 10. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань лісового господарства та дотичних проблем до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.				
5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
Лекції		18		
Практичні		12		
Самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
Другий	Н4 Лісове господарство	Перший	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота .
Тема1 Вступ до лісоуправління і планування		2	1	5
Тема 2. Інвентаризація лісових ресурсів		2	1	5
Тема 3. Просторове планування в лісовому господарстві		2	2	10
Тема 4. Планування лісокористування		2	2	5
Тема 5. Планування лісовідновлення та лісорозведення		2	2	10
Тема 6. Лісова політика та сталий розвиток		2	1	5
Тема 7. Економічні аспекти лісоуправління		2	1	5
Тема 8. Моніторинг і контроль у лісоуправлінні		2	1	10
Тема 9. Інновації та цифрові технології в лісоуправлінні		2	1	5
ЗАГАЛЬНА:		18	12	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточний контроль – до 40 балів за семестр; контроль самостійної роботи – до 10 балів за семестр; екзаменаційний контроль – до 50 балів. Сумарний підсумковий контроль – до 100 балів (сума балів за поточний, самостійної роботи та екзаменаційний контроль). Шкала оцінювання: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового екзаменаційного контролю за умови виконання усіх видів робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни і в процесі поточного контролю набрав не менше 25 балів.
Підсумковий контроль	Підсумковий екзаменаційний контроль здійснюється у письмовій формі. Екзаменаційний білет включає п'ять питань кожне з яких оцінюється до 10-ти балів, а за екзамен виставляється сумарна кількість балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність дотримується при вивченні дисципліни. Зокрема не допускається списування під час проведення поточних та підсумкових контрольних заходів, самостійного виконання навчальних завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Вимагається застосовування посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Відвідування занять є обов'язковим. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю, а з іншої причини – у вигляді співбесіди. Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. У випадку пропуску більше 50 % часу аудиторного навантаження студент не допускається до іспиту.

Неформальна освіта. Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>). Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Результати навчання, які отримані у неформальній освіті, враховуються при оцінюванні самостійної Роботи

студентів з відповідних дисциплін.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Бондаренко В.Д., Мазепа В.Г., Трофимчук Ю.І. Лісове господарство України: організація, планування, управління. – К.: Аграрна наука, 2017. – 352 с.
2. Білоус А.М. Основи лісоуправління. – Львів: УкрДЛТУ, 2009. – 240 с.
3. Криницький Г.Т., Ткач В.П. Лісовпорядкування. – Львів: ЛНАУ, 2012. – 318 с.
4. Мельник С.П., Слюсар І.Т. Організація і планування лісового господарства. – Житомир: Полісся, 2005. – 276 с.
5. Стефанік І.В. Лісове планування та менеджмент. – Київ: Видавництво НУБіП, 2015. – 280 с.

Додаткова література

6. Davis L.S., Johnson K.N., Bettinger P., Howard T.E. Forest Management: To Sustain Ecological, Economic, and Social Values. – 4th ed. – Long Grove, IL: Waveland Press, 2005. – 804 p.
7. Kangas J., Kangas A. Multiple Criteria Decision Support in Forest Management. – Springer, 2005. – 240 p.
8. Bettinger P., Boston K., Siry J.P., Grebner D.L. Forest Management and Planning. – Academic Press, 2016. – 349 p.
9. FAO. Sustainable Forest Management Toolbox. – Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2020.
10. Pretzsch H. Forest Dynamics, Growth and Yield. – Springer, 2010. – 664 p.

Нормативно-правові джерела

11. Лісовий кодекс України (зі змінами та доповненнями).
12. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів».
13. Національна лісова політика України (2022).
14. FSC International. Principles and Criteria for Forest Stewardship. – Bonn, 2015.
15. PEFC. Sustainable Forest Management Standard. – Geneva, 201

Інформаційні ресурси

Державне агентство лісових ресурсів України. – [Електронний ресурс].

Доступний з <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index>

2. ДСТУ 3404-96 Лісівництво. Терміни та визначення.
<https://www.twirpx.com/file/593498/>

Викладач : доцент,

І. Ф. Коляджин